



Interpellationssvar

Dnr 19KS394-2
2019-10-24

Kommunfullmäktige

Svar på Interpellation från Moderaterna (M) - Ekogas AB:s beroende av Nettbuss

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 23 september 2019, väckte Pekka Seitola - Moderaterna (M) följande interpellation.

”Ekogas AB ska producera och sälja fordonsgas främst till stadstrafiken i Gävle. Det är Nettbuss, namnbytt till Vy, som sköter trafiken och äger bussarna efter att ha vunnit upphandlingen av trafiken i Gävle.

Ekogas AB har också begärt ett ifrågasatt ovillkorat aktieägartillskott från sina ägare, Gävle Energi AB och Gästrike Återvinnare. Något kommunfullmäktige har beviljat dem. Gästrike Återvinnare har också beviljat ett aktieägartillskott, men det beslutet är idag stoppat av rättslig instans efter överklagan. Även beslutet i Gävle kommunfullmäktige är överklagat. Överklagan kom in en dag försent men överklagan är inlämnad för så kallad återvinning – vilket kan innebära att även det beslutets giltighet skall avgöras av domstol.

Av de uppgifter som bolagets företrädare lämnade i samband med beslutet i Gävle kommunfullmäktige framgår det att Ekogas AB stödjer sina ekonomiska prognoser på ett avtal med Nettbuss (Vy) rörande leveranser av fordonsgas. Detta kan ses som riskabelt då ekonomin för bolaget är beroende av en enda kund. Vad händer om Nettbuss(Vy) väljer att byta leverantör?

Jag vill med mina frågor försäkra mig om att Ekogas AB verkligen har avsättning för sin produktion av fordonsgas.

Med hänvisning till ovanstående ställer jag följande frågor till Therese Metz, ordförande i Ekogas AB.

- Har Nettbuss(Vy) i avtal förbundit sig till att köpa vissa minimivolymer av fordonsgas?
- Kan Nettbuss (Vy) köpa fordonsgas från någon annan leverantör enligt ingångna avtal?
- Hur stor del av produktionen måste Nettbuss (Vy) köpa för att de tidigare presenterade resultatprognoserna skall uppnås?
- Hur ser resultat och balans ut per 2019-06-30?
- Om svaret på fråga 1 är nej och/eller om svaret på fråga 2 är ja undrar jag om vilka alternativ Ekogas AB har för att sälja den producerade

fordonsgasen i fall att Nettbuss(Vy) väljer att köpa fordonsgas från annan leverantör
helt enkelt vad har styrelsen för reservplan om största kunden inte handlar?"

Therese Metz (MP), Kommunalråd fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Bakgrund Ekogas

Gästrike Ekogas AB (nedan "Ekogas"/"bolaget") bildades år 2010 på uppdrag av Gävle kommunfullmäktige efter flera utredningar och förstudier och beslut togs 2:e mars 2009 enligt:

- *att uppdra till Gävle Energi AB att initiera och leda projekt med syfte att tydliggöra och realisera försäljningen av biogas med den långsiktiga målsättningen att finna möjligheter till och realisera lokal och regional produktion av biogas för fordon.*
- *att satsningen på försäljning och produktion av biogas ska ske i samverkan med andra aktörer, både offentliga och privata inom länet, där Gästrike Vatten och Gästrike Återvinnare är primära aktörer.*

Gävle Energi AB startade bolaget tillsammans med en privat aktör: Swedish Biogas International AB (SBI) med ägarfördelningen 49% Gävle Energi AB och 51% SBI.

Beslutet anger uttryckligen att bolaget skulle påbörja försäljning av biogas genom att först skapa en lokal/regional biogasmarknad och därefter bygga upp den egna produktionen. Ett huvudspår har redan från starten varit att förse kollektivtrafik och kommunala fordonsflottor med gas, hellre än privatmarknaden, eftersom det kräver färre investeringar i infrastruktur (tankstationer) och därmed är samhällsekonomiskt smartare.

År 2010 byggdes den första tankstationen på Sörby Ur fjäll för att år 2011 följas av en lokal produktion genom uppgradering av rågas från reningsverket på Duvbacken.

År 2014 sålde den privata entreprenören SBI sin majoritetspost av aktierna som strax därefter köptes av Gästrike Återvinnare.

År 2017 invigdes Ekogas torrrottningsanläggning i Forsbacka, som nu sysselsätter ca 12-15 personer varav sju personer är anställda i bolaget. Ekogas har idag både produktion av biogas på anläggningen i Forsbacka samt uppgradering av rågas vid Duvbackens reningsverk. Majoritetsägaren Gästrike Återvinnare levererar merparten av det substrat (matavfall) som bolaget

använder för sin produktion men flera kommuner önskar en samverkan för att få leverera matavfall.

Att starta och driva biogasproduktion är en verksamhet beroende av många omvärldsfaktorer, vilket gör att satsningen måste ses ur ett långsiktigt perspektiv i och med att helt ny infrastruktur måste skapas, kunskap och kompetens måste byggas upp samt nya samarbeten skapas med bland andra kollektivtrafiksaktörer, taxi, lantbrukare med flera. Bolaget har sedan starten en plan för hur såväl privat och offentlig marknad, investeringar, substratstillgång ska utvecklas. Denna plan följs.

Den viktigaste avsättningen för biogasen är kollektivtrafiken, sopbilar, taxi samt den kommunala fordonsflottan.


För att bygga kompetens i regionen har Högskolan i Gävle sedan runt 2012 (på initiativ från Gästrikre återvinnare) nu en särskild inriktning som Miljöstrateg (180p) med bland annat biogaskurser.

Gästrikre Ekogas AB söker nu aktieägartillskott på 40 mnkr från sina ägare Gästrikre återvinnare samt Gävle Energi AB för att framförallt möjliggöra den bussdepå som man behöver för att leverera gas till kollektivtrafiken.

Har Nettbuss (Vy AB) i avtal förbundet sig till att köpa vissa minimivolymer av fordonsgas?

Ja, X-trafik/Region Gävleborg genomförde en upphandling för stadsbusstrafiken i Gävle för tidsperioden 14:e juni 2020 till 14:juni 2030. I upphandlingen krävdes att minst 60 % av totalt antal tidtabellskilometer skulle vara biogas, vilket framgår i utdrag från upphandlingen i tabell nedan.

Beställarens tillägg: All trafik ska utföras med emissionsfria eller biogasdrivna fordon med minst nedan angivna andelar av kilometerproduktionen per kalenderår.

|  | Max andel Euro V | Minst andel emissionsfritt | Minst andel biogas |
|---|------------------|----------------------------|--------------------|
| 2020 | 30 | 0 | 60 |
| 2021 | 30 | 0 | 60 |
| 2022 | 20 | 10 | 60 |
| 2023 | 0 | 10 | 60 |
| 2024 | 0 | 10 | 60 |
| 2025 | 0 | 10 | 60 |
| 2026 | 0 | 10 | 50 |
| 2027 | 0 | 10 | 50 |
| 2028 | 0 | 10 | 50 |
| 2029 | 0 | 10 | 50 |
| 2030 och senare | 0 | 10 | 50 |

Upphandlingen tilldelades Vy Buss AB varpå Ekogas i sin tur har tecknat ett 10-årigt leveransavtal med Vy Buss AB med volymer i enlighet med upphandlingen.

Kan Nettbuss (Vy) köpa fordonsgas från någon annan leverantör enligt ingångna avtal?

Leverans av komprimerad biogas till bussarna kräver en omfattande teknisk utrustning i kompressorkapacitet, backup-system i form av flytande biogas, tankramper på bussdepån etc. Denna utrustning kommer att ägas och driftas av Ekogas varpå Vy kommer att köpa Ekogas biogas.

Hur stor del av produktionen måste Nettbuss(Vy) köpa för att de tidigare presenterade resultatprognoserna skall uppnås?

I Ekogas långsiktiga ekonomiska prognos för att nå ett stabilt positivt kassaflöde har bolaget räknat med ca 50 % av alla tidtabellkilometer från X-trafik. Upphandlingen ger oss alltså 60%, tillkommer gör ytterligare avtal med Borlänge Energi, Sandvik och andra kommande kunder.

Hur ser resultat och balans ut per 2019-06-30?

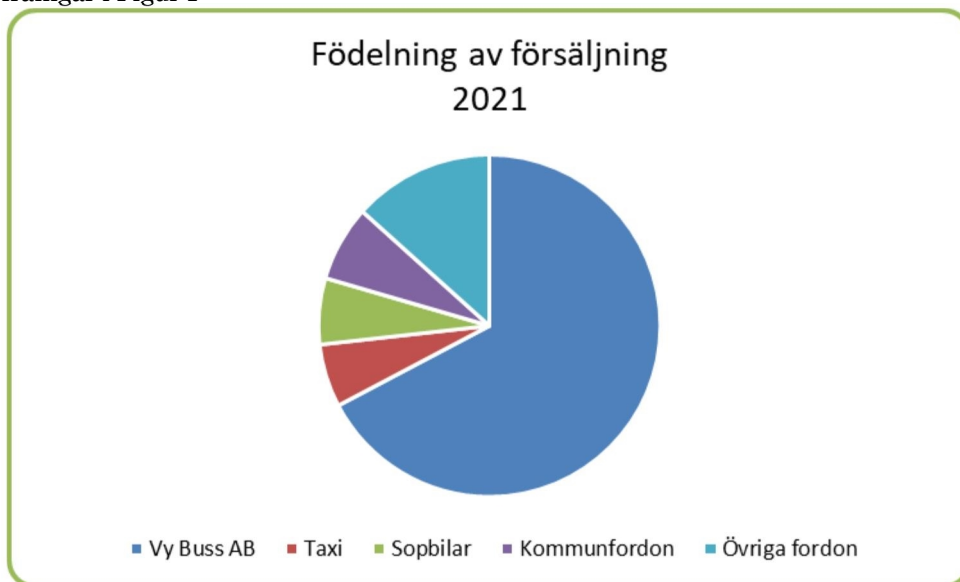
Årets resultat utvecklas i enlighet med prognos. Bolaget förväntas fortfarande göra ett positivt resultat år 2021. Ekonomin följs löpande av styrelsen i bolaget, VD och såväl Gästrikre återvinnarens ekonomichef som Gävle Energis ekonomichef deltar i uppföljnings och planeringsarbetet för en god ekonomistyrning i dotterbolaget.

Om svaret på fråga 1 är nej och/eller om svaret på fråga 2 är ja undrar jag om vilka alternativ Ekogas AB har för att sälja den producerade fordonsgasen i fall att Nettbuss(Vy) väljer att köpa fordonsgas från annan leverantör – helt enkelt vad har styrelsen för reservplan om största kunden inte handlar?"

Det glädjande med leveransavtalet med Vy Buss är att försäljningsvolymen av biogas blir stor till en enskild kund och därmed kan optimering ske av transporter m.m. till en plats. Nackdelen är att mängden "fri biogas" till övrig marknad blir mindre.

Utöver den fasta mängden till Vy Buss så finns ett stort intresse från andra aktörer att bygga ny biogasmarknad. Idag är efterfrågan större på biogas än produktionen. Produktionen styrs i sin tur av andelen inkommande mat- och trädgårdsavfall, även här är utvecklingen positiv med exempelvis nytt avtal om 4000 ton matavfall från Härnösands Energi AB som blir en direkt intäkt och produktionsökning i bolaget.

Fördelningen mellan gasförsäljningen för första hela trafikåret med Vy Buss framgår i Figur 1



Figur 1 Fördelning av intäkter från gasförsäljning, år 2021

Härmed anser jag att interpellationen är besvarad.

Therese Metz (MP)
Kommunalråd